

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

МИХАЙЛЮК ЄВГЕНІЯ СЕРГІЙВНА

Допускається до захисту:
В. о. завідувача кафедри журналістики
та соціальних комунікацій, д-р політ.
наук, канд. наук із соц. ком. наук, проф.

_____ Наталія СТЕБЛИНА

«_____» _____ 2026 р.

**СТВОРЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОЄКТУ « WOMEN OF POWER »
ПРО ЖІНОК-ЛІДЕРОК В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

Спеціальність 061 Журналістика

**Кваліфікаційна робота
(медіапроект та пояснювальна записка)**

Керівник:

Стеблина Н. О., доктор політичних наук,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри журналістики та соціальних комунікацій

Оцінка: ____ / ____ / ____

(бали / за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)

Голова комісії: _____

(підпис)

Вінниця – 2026

АНОТАЦІЯ

Михайлюк Є.С. Створення мультимедійного медіапроєкту про жінок-лідерок в історії України. Спеціальність 061 Журналістика. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2026.

У кваліфікаційній роботі представлено медіапроєкт «Women of Power», присвячений висвітленню ролі жінок в історії України. Метою є популяризація історичних знань і переосмислення жіночого лідерства у цифровому середовищі. Об'єктом є репрезентація жінок-лідерок, предметом – Instagram-сторінка як інструмент популяризації історії.

У межах проєкту було створено 12 одиниць контенту різних жанрів: 7 відео у форматі Reels, 2 аналітичні статті, адаптовані для Instagram у форматі постів-каруселей, художньо-публіцистичне есе, інформаційну замітку та інтерв'ю з літературознавицею. Повні версії аналітичних матеріалів опубліковано на сайті видання «Сім П'ятниць».

Ключові слова: жінки в історії, гендерна історія, медіапроєкт, соціальні мережі, популяризація історії.

ABSTRACT

Mykhailiuk Y.S. Creation of a Multimedia Media Project about Women Leaders in the History of Ukraine. Specialty 061 Journalism. Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2026.

The qualification work presents the media project “Women of Power”, dedicated to highlighting women's roles in the history of Ukraine. The aim is to popularize historical knowledge and rethink women's leadership in the digital space. The object is the representation of women leaders, the subject is an Instagram page as a tool for popularizing history.

As part of the project, 12 units of content in various genres were created: 7 Reels videos, 2 analytical articles adapted for Instagram in the format of carousel posts, a journalistic essay, an informational note, and an interview with a literary scholar. Full

versions of the analytical materials were published on the website of the media outlet «Sim Piatnyts».

Keywords: women in history, gender history, media project, social media, popularization of history.

Частина I
МЕДІАПРОЄКТ
КАРТКА МЕДІАПРОЄКТУ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

здобувачки вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 061 Журналістика ОП «Журналістика»

Михайлюк Євгенії Сергіївни

Назва	Women of Power
Формат	Мультимедійний просвітницький медіапроект у соціальних мережах (Instagram, YouTube), що поєднує відеоконтент (reels, інтерв'ю), аналітичні тексти та візуальні матеріали.
Наповнення	Контент про жінок-лідерок в історії України від Київської Русі до сучасності. Проект включає короткі відео (2–3 хвилини) з розповідями про історичні постаті (Роксолана, Анна Ярославна, Софія Окуневська, Наталія Кобринська, Ярослава Стецько, Юлія Паєвська), аналітичні матеріали про становище жінок у Київській Русі та середньовічній Європі, інтерв'ю з експерткою та візуально оформлені пости.
Концепція медіапроекту	Проект спрямований на переосмислення ролі жінок в історії України через поєднання наукової достовірності та сучасної подачі. Основна ідея - показати жінок не як другорядних персонажів історії, а як активних діячок, реформаторок і лідерок. Контент адаптований для молодшої аудиторії та подається у доступному, візуально привабливому форматі.
Інструменти реалізації	Смартфон для зйомки відео, мікрофон, штатив; програми для монтажу (VN), створення субтитрів (Verba), графічного оформлення (Canva, Photoshop, Nano Banana); текстовий редактор Word для написання сценаріїв та матеріалів.
Цільова аудиторія	Користувачі віком 16–35 років, зокрема студенти гуманітарних спеціальностей, старшокласники, молоді жінки, зацікавлені темами фемінізму та історії, освітяни та широка аудиторія, що споживає популярно-історичний контент.

Медіаплатформа	Instagram-сторінка her_story_ua (Women of Power), YouTube-канал (для інтерв'ю), веб-сайт
Посилання	https://www.instagram.com/her_story_ua?igsh=NjR4c3FqNWR4ZHM = https://youtube.com/@yevheniiamykhailiuk?si=gSwyAFMo6NhQBHI р
QR-код	 @HER_STORY_UA

Частина II
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ОПИС МЕДІАПРОЄКТУ.....	10
1.1 Характеристика концепції проєкту	10
1. 2 Медіаринок та аудиторія	12
1.3 Контент-план	14
РОЗДІЛ 2. ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ..	18
2.1 Середовище функціонування, формати контенту та технічні засоби виробництва.....	18
2.2. Інструменти оцінки ефективності реалізації.....	22
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена зростанням наукового та суспільного інтересу до гендерної історії, а також потребою переосмислення ролі жінок у державотворчих, соціальних і культурних процесах. Упродовж тривалого часу жіночі постаті в історії України висвітлювалися фрагментарно, або розглядалися через призму соціальних стереотипів, що призводило до спрощення їхньої реальної ролі в політичному, культурному та суспільному житті [1]. У масовій історичній свідомості ролі жінок часто обмежувалися образами дружин правителів або символічними уявленнями про «берегиню», а їхня реальна участь у суспільних трансформаціях залишалася недостатньо висвітленою [2].

Водночас історія України містить чимало прикладів активної участі жінок у громадському та інтелектуальному житті. Зокрема, наприкінці XIX – на початку XX століття значний внесок у розвиток жіночого руху зробили Наталія Кобринська та Софія Окуневська. Наталія Кобринська стала однією з засновниць організованого феміністичного руху в Україні, ініціювала створення першої жіночої організації «Товариство руських жінок» та разом з Оленою Пчілкою видала альманах «Перший вінок», що став важливою подією для формування жіночого інтелектуального середовища. Софія Окуневська, у свою чергу, стала однією з перших жінок-лікарок у Східній Європі та активно виступала за право жінок на освіту і професійну самореалізацію [17]. Діяльність цих постатей свідчить про те, що українські жінки були не лише учасницями суспільних процесів, а й їхніми активними ініціаторками.

Переосмислення ролі жінок в історії також пов'язане з критичним аналізом культурних стереотипів. Як зазначає дослідниця О. Покуль, образ жінки-берегині в сучасній українській культурі значною мірою є результатом ідеологічної романтизації, а не безпосереднім відображенням автентичної народної традиції. Це підкреслює необхідність більш комплексного підходу до висвітлення жіночої історії, який враховує реальні соціальні практики, а не лише символічні образи [3].

Водночас у цифрову епоху соціальні мережі, особливо Instagram, стають важливими інструментами популяризації історичних знань серед молоді. Як результат, потреба у якісному мультимедійному контенті, що є науково достовірним та доступним, стає все більшою. Таким чином, медіапроекти присвячені переосмисленню внеску жінок в історії є корисним інструментом у поширенні історичних знань та формуванні кращого розуміння ролі жінок в українському суспільстві [11].

Метою медіапроекту є розробка та просування тематичної сторінки Women of Power у соціальній мережі Instagram, створення інформаційного контенту про жінок-лідерок для цієї сторінки, щоб висвітлити ролі жінок у суспільному, політичному та культурному житті в історії України.

Об'єктом медіапроекту є репрезентація жінок-лідерок та їхнього соціального статусу в історичному дискурсі України від часів Київської Русі до XX століття у сучасному цифровому медійному середовищі.

Предметом медіапроекту є процес створення, розробки та наповнення Instagram сторінки, присвяченої висвітленню діяльності жінок-лідерок, а також формування медіаконтенту, спрямованого на популяризацію знань про їхню роль у розвитку суспільства.

Для досягнення поставленої мети медіапроекту передбачено виконання конкретних завдань.

Завдання проєкту:

- використовуючи наукову літературу, зібрати дані, що висвітлюють становище жінок у різні історичні періоди та окремих постатей;
- створення та візуальне оформлення тематичної сторінки Women of Power у соціальній мережі Instagram, яка буде присвячена історії жінок та їхньому внеску у політичне, культурне й суспільне життя;
- підготовка серії інформаційних матеріалів - постів, відео та візуального контенту, що розповідатимуть про відомих історичних діячок, а також про загальні особливості становища жінок у різні історичні епохи.

Теоретичне значення медіапроєкту полягає у популяризації та систематизації знань про роль жінок в історії України та Європи, а також соціальний статус жінок в історії України та Європи в різні історичні часи. Матеріали проєкту також сприяють поширенню наукової інформації про діяльність всесвітньо відомих жінок, їхню діяльність та досягнення, їхній внесок у суспільство, а також до більш глибокого вивчення історії жінок та гендерних досліджень у гуманітарних науках. Крім того, проєкт є прикладом того, як об'єднати історію та цифрові медіа для передачі історичних знань через інструменти соціальних мереж.

Практичне значення полягає у використанні розробленого проєкту як інформаційного ресурсу. Матеріали медіапроєкту можуть слугувати додатковим джерелом інформації для студентів, школярів і всіх, хто цікавиться історією жінок. Окрім освітнього використання, сторінка може виконувати просвітницьку функцію, поширюючи історичні знання серед широкої аудиторії в соціальних мережах. Подальший розвиток медіапроєкту передбачає можливу співпрацю з істориками, дослідниками та культурними інституціями з метою популяризації історії та історичних досліджень.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ОПИС МЕДІАПРОЄКТУ

1.1 Характеристика концепції проєкту

Медіапроект Women of Power є просвітницьким цифровим медіапроектом, реалізованим у форматі тематичної Instagram-сторінки, присвяченої висвітленню ролі жінок у політичній, культурній, суспільній та військовій історії України. Основна ідея проєкту полягає у популяризації маловідомих або стереотипізованих жіночих постатей української історії через сучасні формати цифрової комунікації та мультимедійного сторітелінгу.

Концепція проєкту базується на переосмисленні традиційного історичного наративу, в якому жіночі постаті рідко розглядалися як головні герої або зображувалися в спрощеній та фрагментованій манері. Проєкт має на меті показати жінок не лише як супутніх фігур чоловічої історії, але як особистостей, які формували державу, розвиток культури, освіти, медицини, військової справи та соціальних змін [6].

У межах проєкту створено мультимедійний контент для соціальної мережі Instagram у форматі коротких відеорілісів, аналітичних дописів, інформаційних матеріалів та інтерв'ю. Основу контентного наповнення становлять сім відеорілісів тривалістю 2-3 хвилини, у яких авторка у кадрі розповідає про видатних жінок української історії, серед яких Роксолана, Анна Ярославна, Софія Окуневська, Наталія Кобринська, Ярослава Стецько, Юлія Паєвська (Тайра) та княгиня Ольга. Такий формат подачі дозволяє адаптувати історичний матеріал до особливостей сприйняття сучасної цифрової аудиторії та підвищує доступність складних історичних тем.

Окрім персоналізованих історичних матеріалів, проєкт містить аналітичні публікації, присвячені становищу жінок у Київській Русі та середньовічній Європі, що дозволяє розширити тематичне поле сторінки та забезпечити історичний контекст для розуміння жіночого досвіду в різні епохи. Також у межах проєкту створено журналістські матеріали інших жанрів – замітку з

тематичного заходу та інтерв'ю з літературознавицею про Наталію Кобринську та Олену Пчілку, що розширює жанрову палітру медіапродукту.

Особливу роль у реалізації концепції відіграє візуальна складова проєкту. Для сторінки розроблено унікальне графічне оформлення: логотип, фірмову кольорову палітру, єдину систему шаблонів для обкладинок і публікацій, що формує цілісну візуальну айдентику бренду та забезпечує впізнаваність проєкту серед аудиторії.

Унікальність медіапроєкту полягає в поєднанні кількох аспектів. По-перше, він показує історію України через жіночий досвід та лідерство, яке досі недостатньо представлене в українському медіапросторі. По-друге, проєкт поєднує науково-історичний підхід із сучасними цифровими форматами, адаптуючи академічно складний контент до потреб аудиторії соціальних мереж. По-третє, контент проєкту не обмежується лише біографічними матеріалами, а включає ширший соціально-історичний аналіз становища жінок у різні періоди, що дозволяє формувати комплексне уявлення про розвиток жіночого досвіду в українському суспільстві.

Новизна проєкту полягає у створенні тематичного історико-просвітницького медіа в Instagram, яке систематично та послідовно висвітлює жіночу історію України в рамках єдиного концепту. На відміну від окремих публікацій або епізодичних матеріалів у медіа, проєкт формує цілісну тематичну платформу, зосереджену на довгостроковому наповненні та розвитку контенту.

Соціальна функція медіапроєкту полягає у популяризації історичного знання, формуванні критичного ставлення до історичних стереотипів, репрезентації жіночого внеску в українську історію та розвитку гендерно чутливого підходу до сприйняття історичного процесу. Проєкт має на меті покращити історичні знання молоді, усунути гендерні упередження у сприйнятті історії та створити якісний освітній контент у сучасному цифровому світі.

Таким чином, медіапроєкт Women of Power є сучасним просвітницьким мультимедійним продуктом, який поєднує історичну аналітику, цифровий

сторітелінг та візуальний брендинг задля популяризації жіночої історії України серед широкої аудиторії.

1. 2 Медіаринок та аудиторія

Медіапроект Women of Power функціонує в сегменті українського цифрового просвітницького медіаринку, що охоплює історико-популяризаційний, освітній та суспільно-культурний контент у соціальних мережах. Останніми роками в Україні спостерігається стале зростання популярності історичного контенту в цифровому середовищі, зокрема на YouTube, Instagram та TikTok, про що свідчить активний розвиток українських історичних медіапроектів та спеціалізованих історичних каналів [6].

При створенні концепції проекту орієнтиром стали успішні українські популяризатори історії, зокрема YouTube-проекти «Фарід говорить», «vchora», «Tumazar» та «Ellevika», які демонструють ефективність сучасної мультимедійної подачі складних історичних тем для молодшої аудиторії. «Фарід говорить» та «vchora» зосереджені на викладі контенту в межах історичної точності та достовірних доказів: вони часто демонструють історичні документи та свідчення історичних постатей, експертів тощо. Формат їхніх відео має більш серйозний характер. Натомість «Tumazar» та «Ellevika» мають більше розважальних елементів — іронію, жарти, сарказм, але так само дотримуються вивірності фактів. Окрім цього, «Ellevika» має TikTok сторінку, на якій публікує гумористичні скетчі з історичними фактами та сучасними політичними подіями. Якість цих проектів не тільки зацікавлює глядачів, а й надихає заглиблюватись у історію та створювати контент власноруч.

Водночас аналіз українського медіапростору показав, що попри значну кількість історичних медіапроектів, спеціалізованих платформ, які системно висвітлюють конкретно жіночу історію України через сучасні digital-формати, практично немає. Саме ця ніша і визначає конкурентну перевагу проекту.

Основними конкурентами проекту можна вважати загальноісторичні просвітницькі медіа та історичних блогерів, проте на відміну від них,

медіапроект Women of Power має вузьку тематичну спеціалізацію, що фокусується саме на жіночому досвіді, гендерній історії та жіночому лідерстві в українському історичному дискурсі, що формує його унікальну нішу в межах історико-просвітницького сегмента.

Потенційними партнерами для розвитку проєкту можуть виступати українські історичні медіа, освітні платформи, музеї, культурні інституції, а також громадські організації, що працюють у сфері гендерної рівності, жіночого лідерства та прав жінок.

Можливими напрямками партнерської взаємодії можуть бути: спільні інформаційні кампанії до пам'ятних дат, спецпроекти про жіночу історію, проведення лекцій, дискусій та онлайн-ефірів за участі експертів.

Цільову аудиторію проєкту становлять переважно користувачі віком 16–35 років, які активно споживають освітній та суспільно значущий контент у соціальних мережах. Ядром аудиторії можуть бути:

- студенти гуманітарних спеціальностей, оскільки проєкт доповнює їхні навчальні дисципліни актуальним і доступним контентом про історію та гендерні питання;
- старшокласники, які цікавляться історією, адже матеріали подаються у зрозумілому та сучасному форматі, що допомагає легше засвоювати складні теми;
- молоді жінки, зацікавлені темами фемінізму та жіночого лідерства, тому що проєкт демонструє приклади сильних жіночих постатей і формує відчуття ідентичності та натхнення;
- освітяни та викладачі, оскільки контент може використовуватися як додатковий матеріал для занять або популяризації теми гендерної історії;
- широка аудиторія, яка споживає популярно-історичний контент, адже проєкт поєднує наукову достовірність із візуально привабливою подачею, що робить історію цікавою для глядача.

Окрему частину потенційної аудиторії становлять представники громадського сектору, культурних інституцій та активісти, які працюють у сфері гендерної рівності й національної пам'яті.

Для збільшення аудиторії та подальшого розвитку проєкту доцільним є використання комплексної стратегії просування, яка може включати регулярне виробництво коротких відеоформатів для Instagram Reels та TikTok, поширення контенту на YouTube, інтеграції з історичними блогерами та експертами, участь у спільних проєктах із громадськими організаціями, а також проведення інтерактивних форматів взаємодії з аудиторією — опитувань, прямих ефірів, дискусій.

Потенціал проєкту на сучасному медіаринку полягає в можливості зайняти нішу спеціалізованого українського digital-медіа про жіночу історію та жіноче лідерство, що поєднує історичну просвіту, гендерний аналіз і сучасний мультимедійний сторітелінг. У перспективі проєкт може масштабуватися в міжплатформений бренд із присутністю в Instagram, YouTube, TikTok, подкаст-платформах, а також у форматі освітніх лекцій, публічних заходів та партнерських спецпроєктів.

Таким чином, медіапроєкт Women of Power має високий потенціал розвитку на українському цифровому медіаринку завдяки актуальності тематики, унікальній спеціалізації та сучасному формату подачі.

1.3 Контент-план

У межах реалізації медіапроєкту «Women of Power» було створено 12 одиниць контенту різних жанрів і форматів, спрямованих на популяризацію історії українських жінок та висвітлення їхнього внеску в політичне, культурне й суспільне життя (Таблиця 1). Контент проєкту поєднує інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні матеріали, що дозволило комплексно розкрити тему та адаптувати її до різних форматів сприйняття аудиторією.

За жанровою структурою контент медіапроєкту охоплює інформаційні матеріали, до яких належать відео у форматі Reels, замітка «Українська жінка:

від історії до фронту» та інтерв'ю з літературознавицею про Наталію Кобринську, Олену Пчілку й альманах «Перший вінок».

До аналітичних матеріалів належать дві статті: «Статус та права жінки у Київській Русі» та «Становище та права жінки в Середньовічній Європі». В Instagram було опубліковано їхні адаптовані версії у форматі постів-каруселей, тоді як повні тексти статей розміщено на сайті видання «Сім П'ятниць». Такий підхід дозволив поєднати стислий формат соціальної мережі з повноцінним аналітичним викладом матеріалу на медіаплатформі.

Окремо в межах проєкту було підготовлено матеріал у художньо-публіцистичному жанрі — есе «Княгиня Ольга. Жорстока мстивиця чи далекоглядна реформаторка?». У цьому матеріалі історична постать княгині Ольги подана через поєднання фактів, авторського осмислення та публіцистичної інтерпретації, що спонукає аудиторію до переосмислення усталених стереотипів.

Загалом у межах проєкту було створено 7 відео у форматі Reels, присвячених окремим історичним постатям: Роксолані, Анні Ярославні, Софії Окуневській, Наталії Кобринській, Ярославі Стецько, Юлії Паєвській (Тайрі). Відеоматеріали мали короткий формат і були орієнтовані на популяризацію історичного контенту серед молодшої аудиторії Instagram.

Таблиця 1.1

Контент-план

Дата	Назва	Формат	Результат
Грудень 2025	Княгиня Ольга. Жорстока мстивиця чи далекоглядна реформаторка?	Есе, пост карусель	88 переглядів, 13 лайків, 3 коментарі
Грудень 2025	Роксолана. Історія походження.	Відео Reels	68 переглядів, 13 лайків,

			5 коментарів
Січень 2026	Росколана. Серіал VS Історія	Відео Reels	52 перегляди, 13 лайків, 6 коментарів
Лютий 2026	Анна Ярославна	Відео Reels	141 переглядів, 15 лайків, 3 коментарі
Березень 2026	Статус та права жінки у Київській Русі	Пост карусель Стаття на сайті	57 переглядів, 12 лайків, 1 коментар
Березень 2026	Становище та права жінки в Середньовічній Європі	Пост карусель Стаття на сайті	71 перегляд, 10 лайків, 1 коментар
Березень 2026	Українська жінка: від історії до фронту	Замітка, пост карусель	78 переглядів, 12 лайків, 3 коментарі
Квітень 2026	Софія Окуневська. Лікарка- феміністка	Відео Reels	210 переглядів, 18 лайків, 9 коментарів
Квітень 2026	Наталія Кобринська. Засновниця організованого	Відео Reels	181 перегляд, 18 лайків, 5 коментарів

	фемінізму в Україні		
Квітень 2026	Ярослава Стецько. Українська політикиня	Відео Reels	232 перегляди, 16 лайків, 6 коментарів
Травень 2026	Тайра. Героїня сучасності	Відео Reels	219 переглядів, 16 лайків, 7 коментарів
Травень 2026	Як письменниці змінили історію: Кобринська, Пчілка та “Перший вінок”	Інтерв’ю YouTube	17 переглядів, 2 лайки

Контент-план медіапроєкту «Women of Power» дозволив систематизувати публікації за жанрами, форматами та тематикою. У межах проєкту було представлено інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні матеріали, що забезпечило жанрове різноманіття та комплексне висвітлення теми. Поєднання Reels, адаптованих Instagram-публікацій, повних аналітичних статей на сайті «Сім П’ятниць», замітки, інтерв’ю та есе дало змогу адаптувати історичну тематику до сучасного цифрового середовища.

РОЗДІЛ 2.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1 Середовище функціонування, формати контенту та технічні засоби виробництва

Медіапроект Women of Power функціонує в середовищі соціальних мереж, основною платформою реалізації якого є Instagram. Саме ця соціальна мережа була обрана як базова через її високу популярність серед молоді аудиторії, орієнтацію на візуальний контент та широкий набір інструментів для поширення мультимедійних матеріалів. Додатковою платформою для розширення функціональності проекту є YouTube, де планується розміщення довготривалого відеоконтенту, зокрема інтерв'ю.

Оснoву контентного наповнення проекту становлять кілька форматів матеріалів, що дозволяє забезпечити різноманітність подачі інформації та підвищити залучення аудиторії. Ключовим форматом є короткі вертикальні відео у форматі Reels тривалістю 2-3 хвилини, в яких авторка проекту в кадрі презентує історичний матеріал у форматі відеорозповіді. Даний формат обрано з урахуванням сучасних алгоритмів соціальних мереж та особливостей споживання контенту молодією аудиторією.

Окрім відеоконтенту, у проекті використовуються статичні графічні публікації та аналітичні текстові дописи, що дозволяють глибше розкривати історичний контекст окремих тем. Також передбачено використання відео для інтерв'ю та експертних матеріалів на платформі YouTube, одне з них вже опубліковано.

Виробництво контенту здійснюється із застосуванням доступних цифрових технічних засобів та програмного забезпечення. Для запису відеоматеріалів використовується смартфон, який забезпечує достатню якість зображення для створення контенту соціальних мереж, а також штатив, що дозволяє стабілізувати кадр під час зйомки. Для забезпечення належної якості звуку

використовується зовнішній мікрофон, що є важливим елементом для запису розмовного відеоформату.

Монтаж відеоматеріалів здійснюється у мобільному відеоредакторі VN Video Editor, який використовується для нарізки кадрів, корекції відеоряду, додавання графічних елементів та базової кольорокорекції. Для автоматизованого створення субтитрів використовується сервіс Verba, що дозволяє підвищити доступність контенту та адаптувати його до особливостей споживання відео в соціальних мережах, де значна частина користувачів переглядає матеріали без звуку.

Візуальне оформлення медіапроєкту «Women of Power» також має символічне значення та є важливою складовою його концепції. Для дизайну сторінки було обрано переважно сині та блакитні відтінки, які в сучасній культурі традиційно асоціюються з чоловічими образами та маскулінністю (Рис. 2). Використання саме цієї кольорової гами стало способом переосмислення гендерних стереотипів і візуального акцентування на тому, що лідерство, сила та вплив не мають гендерного обмеження. Таким чином, кольори сторінки підкреслюють головну ідею проєкту — показати жінок як активних учасниць політичних, культурних та суспільних процесів в історії України.

Логотипом проєкту стала корона, яка символізує жіноче лідерство, силу та значущість (Рис. 1). Хоча не всі героїні медіапроєкту були титулованими особами чи представницями монархії, кожна з них стала «королевою» у власній сфері діяльності — політиці, медицині, літературі, громадському житті чи боротьбі за права жінок. Образ корони також підкреслює ідею гідності, самореалізації та впливу жінок на історичний розвиток суспільства.

Рисунок 1. Логотип проєкту Women of Power

Рисунок 2. Обкладинка посту в Instagram

Для створення візуального оформлення сторінки, обкладинок, графічного супроводу та брендovаних шаблонів застосовуються графічні редактори Canva та Adobe Photoshop, а також генеративні інструменти штучного інтелекту, зокрема Nano Banana (Рис. 3–5). Це дозволяє забезпечити єдність візуального стилю проєкту та підтримувати впізнавану айдентику сторінки.

Рисунок 3. Візуальний супровід для посту-каруселі

Рисунок 4. Візуальний супровід для посту-каруселі

Рисунок 5. Візуальний супровід для посту-каруселі

Написання сценаріїв, текстових матеріалів та підготовка інформаційної бази для контенту здійснюється у текстовому редакторі Microsoft Word, який використовується на етапі підготовки сценаріїв для відео, структурування аналітичних матеріалів та редагування текстового наповнення дописів.

Якість контенту проєкту забезпечується завдяки комплексному підходу до виробництва: попередній підготовці сценаріїв, фактчекінгу історичної інформації, візуальній стилізації матеріалів та адаптації контенту до алгоритмічних і візуальних вимог цифрових платформ. Такий підхід дозволяє поєднати історичну достовірність, мультимедійну якість та сучасну форму подачі.

Таким чином, технічне та функціональне середовище реалізації медіапроєкту відповідає сучасним стандартам digital-контенту та забезпечує ефективне виробництво якісного просвітницького мультимедійного продукту для цифрової аудиторії.

2.2. Інструменти оцінки ефективності реалізації

Оцінка ефективності медіапроєкту «Women of Power» здійснювалася за допомогою вбудованих аналітичних інструментів соціальної мережі Instagram. Основна увага приділялася кількісним і якісним показникам взаємодії аудиторії з контентом, що дозволило визначити рівень зацікавленості користувачів тематикою проєкту та ефективність обраних форматів подачі матеріалу.

Основними інструментами моніторингу стали перегляди reels, охоплення аудиторії, кількість взаємодій із контентом, лайки, коментарі, поширення та збереження публікацій. За період реалізації проєкту сторінка отримала понад 1166 переглядів контенту, а кількість охоплених акаунтів склала 469. Важливим показником є те, що 73% переглядів забезпечили користувачі, які не були підписані на сторінку, що свідчить про органічне просування контенту алгоритмами Instagram та здатність проєкту виходити за межі власної аудиторії (Рис. 6).

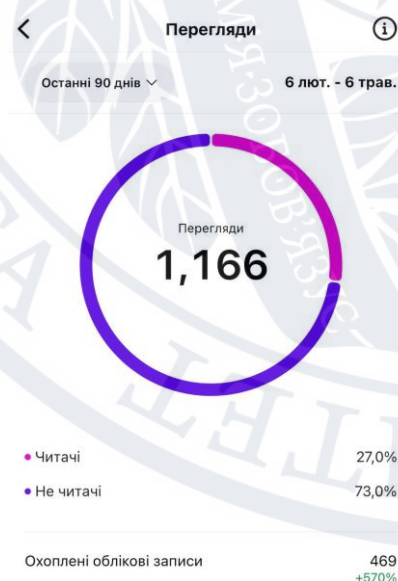

Рисунок 6. Статистика профілю Instagram

Найбільш ефективним форматом стали короткі відео у форматі reels, які забезпечили 79,5% усіх переглядів контенту. Саме відеоформат виявився найбільш дієвим для популяризації історичних тем серед молоді аудиторії соціальних мереж. Найбільшу кількість переглядів отримали відео про Ярославу Стецько, Юлію Паєвську (Тайру), Софію Окуневську та Наталію Кобринську. Це демонструє інтерес аудиторії як до історичних постатей минулого, так і до сучасних жінок-лідерок України.

Упродовж реалізації проєкту контент отримав 192 взаємодії, серед яких 106 позначок «подобається» та 40 коментарів (Рис. 7). Значна кількість коментарів свідчить про активне залучення аудиторії до обговорення тематики публікацій.

Рисунок 7. Статистика профілю Instagram

Серед типових реакцій користувачів можна виокремити (Рис. 8):

- зацікавлення постатями українських жінок та бажання дізнатися більше;
- позитивні відгуки щодо формату коротких історичних відео; обговорення ролі жінок в історії України;
- підтримку ідеї популяризації жіночої історії в соціальних мережах.

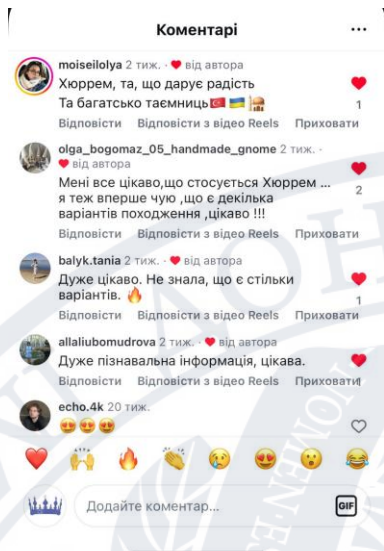

Рисунок 8. Коментарі під постом в Instagram

Важливим показником ефективності стало співвідношення взаємодій між підписниками та новою аудиторією: 48,5% взаємодій здійснили користувачі, які не були підписані на сторінку. Це свідчить про потенціал проєкту до подальшого розширення аудиторії та ефективність обраної стратегії популяризації історичного контенту через Instagram.

Отже, результати аналітики демонструють, що медіапроєкт «Women of Power» зміг привернути увагу аудиторії до теми жіночого лідерства в історії України, а також підтвердив ефективність коротких відеоформатів та візуально оформленого контенту для поширення просвітницьких матеріалів у цифровому середовищі.

ВИСНОВКИ

У межах виконання кваліфікаційної роботи було розроблено та реалізовано мультимедійний медіапроект «Women of Power», спрямований на популяризацію ролі жінок в історії України та переосмислення їхнього внеску в суспільно-політичні й культурні процеси. У процесі роботи досягнуто поставленої мети — створено тематичну Instagram-сторінку з візуально оформленим історико-просвітницьким контентом, адаптованим до сучасного цифрового середовища та молодій аудиторії.

У ході реалізації першого завдання було проаналізовано наукову літературу, історичні джерела та дослідження, присвячені становищу жінок у різні історичні періоди. На основі цих даних було висвітлено особливості правового й соціального статусу жінок у Київській Русі та середньовічній Європі [5,9,13,19], а також виокремлено постаті українських жінок, які мали значний вплив на розвиток держави, культури, освіти та громадського життя. Зокрема, увагу було приділено княгині Ользі, Анні Ярославні, Роксолані, Софії Окуневській, Наталії Кобринській, Ярославі Стецько та Юлії Паєвській (Тайрі).

Княгиня Ольга та Анна Ярославна були обрані як приклади політичного впливу жінок у добу Київської Русі та ранньої європейської дипломатії [7,14]. Постать Роксолани дозволила показати вплив українки на міжнародну політику та роль жінки в Османській імперії [20]. Софія Окуневська та Наталія Кобринська були включені до проєкту як представниці українського жіночого руху та боротьби за освіту, професійну реалізацію й права жінок. Зокрема, Наталія Кобринська та Олена Пчілка стали засновницями альманаху «Перший вінок», який став важливою подією для розвитку української жіночої літератури та феміністичної думки [6,8,10]. Ярослава Стецько була обрана як приклад жінки-політикині та громадської діячки, яка брала активну участь у національно-визвольному русі та державотворчих процесах ХХ століття [4]. Юлія Паєвська

(Тайра) репрезентує сучасний етап жіночого лідерства в умовах війни та демонструє роль жінок у захисті України сьогодні.

У межах другого завдання було створено та візуально оформлено Instagram-сторінку «Women of Power». Для сторінки розроблено єдину стилістику оформлення, яка поєднує історичну тематику із сучасною візуальною подачею. Було створено обкладинки для Reels, інформаційних дописів та аналітичних публікацій, що забезпечило цілісність візуальної концепції проєкту та впізнаваність контенту серед аудиторії. Основною платформою поширення контенту обрано Instagram, оскільки саме соціальні мережі є одним із найефективніших каналів комунікації з молодого аудиторією.

Виконання третього завдання передбачало підготовку серії інформаційних матеріалів різних жанрів і форматів. У межах проєкту було створено сім відеоматеріалів у форматі Reels, у яких подано короткі історії відомих українських жінок у доступній та динамічній формі. Також було підготовлено два аналітичні матеріали про становище жінок у Київській Русі та середньовічній Європі, замітку із заходу та інтерв'ю з літературознавицею, присвячене Наталії Кобринській, Олені Пчілці та альманаху «Перший вінок». Поєднання відеоформату, аналітичних текстів та інтерв'ю дозволило урізноманітнити подачу інформації й адаптувати її до різних форматів сприйняття аудиторією.

Результати аналітики Instagram засвідчили зацікавленість аудиторії тематикою проєкту. Найбільше охоплення та взаємодії отримали відео у форматі Reels, що підтвердило ефективність короткого відеоконтенту для популяризації історичних тем у соціальних мережах. Водночас значна частина переглядів надійшла від користувачів, які не були підписані на сторінку, що свідчить про потенціал подальшого розвитку проєкту та його здатність залучати нову аудиторію.

Отже, реалізований медіапроєкт продемонстрував можливість ефективного поєднання історико-просвітницького контенту, сучасних цифрових форматів і візуальної комунікації для популяризації жіночої історії України у соціальних мережах.

Таким чином, поставлені завдання виконано, а медіапроект можна вважати успішно реалізованим у межах кваліфікаційної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аніщук Н. В. Гендерний підхід в історії України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. С. 251–255.
2. Гармаш І. В., Дроздова О. В., Подгорна О. Б., Усенко А. К. Історичне формування гендерних стереотипів та їх вплив на розвиток сучасного суспільства. *Гендерна політика міст : історія і сучасність* : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – Вип. 5. С. 202–211.
3. Гришко В., Лівчук С. Історичні передумови формування гендерної нерівності у суспільстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. URL: <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/2/28.pdf> (дата звернення: 18.12.2025).
4. Досвід міжнародної національно-патріотичної та громадсько-політичної діяльності Ярослави Стецько / Отрошко Л. *Україна і світ*. 2024. № 4(93).
5. Жінки середньовіччя: життя, ролі, вплив. 2025. URL: <https://vkurse.ua/zhinky-serednovichchya-zhyttya-roliv-vplyv/> (дата звернення: 15.01.2026).
6. Замула А. Ю. Емансипація: шлях до гендерної рівності та забезпечення прав жінок. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. Випуск 87. С. 242–250.
7. Карпова І. Г., Олійник О. І., Шумна Л. П. Княгиня Ольга: реформатор і просвітитель Русі (до 1075-річчя з початку правління). *Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень*. 2021. №1. С. 10-15.
8. Кріль К. Українка Наталія Кобринська і польськість (до 100-х роковин від дня смерті). *Літературознавчі й культурологічні студії*. 2022. Вип. 36. С. 203–224.
9. Крижевський А. В. Витоки українського шлюбно-сімейного права в контексті рецепції римо-візантійського права в Руській державі. *Науковий*

- вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Вип. 81. С. 53–60.
10. Левчук Т. Олена Пчілка про моду і вроду. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2019. Вип. 28. С. 119-147
11. Огляд соціальних мереж в Україні, березень 2025 : дослідження gemius Audience за березень 2025 року. 2025. URL: <https://gemius.com/ua/%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3/oglyad-socialnih-merezh-v-ukrayini-berezen-2025/> (дата звернення: 25.05.2026).
12. Плюта Н. В., Михальчук Р. Ю., Косяк С. М. Статус жінки в епоху середньовіччя: упослідження та дискримінація. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 9 (15). С. 897–907.
13. Пономаренко В. В. Жінка у Середньовіччі: реальність та уява (з огляду на соціальний стан та у різних сферах життя) : кваліфікац. робота на здобуття освіт. ступеня магістр : спец. 014.03 Середня освіта (Історія) / В. В. Пономаренко ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, каф. всесвіт. історії. – Харків, 2024. – 80 с. : іл. + дод.
14. Савенко О. П. Образ княгині Ольги як тип андрогінної жінки в «Повісті минулих літ». *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 16. Т. 1. С. 304–307.
15. Семергей Н. Самоорганізація суспільного життя українського народу в другій половині XIX – на початку XX століття: історіографічна карта. *Grani*. 2020. Т. 23, № 3. С. 6–16.
16. Холод Ю. А. Історичні витоки ідеї гендерної рівності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. Вип. 89. С. 176–182.
17. Щукіна Л. Б. Невідома Софія Окуневська. URL: <http://library.vnmu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/Nevidoma-Sofiya-Okunevska-2.pdf> (дата звернення: 25.01.2026).
18. Global Gender Gap Report 2025. World Economic Forum. 2025. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf (дата звернення: 27.03.2026).

19. Periv I. The Position of Women on the Territory of Ukrainian Lands of the Ancient Period. *Global Prosperity*. 2022. Vol. 2, Issue 1. P. 64–68.
20. Turanly F. Sultana Haseki Hiurrem: Her Status in Topcapu Palace and Role in the Policy of the Ottoman Porte. *Skhidnoieuropeiskyi Istorychnyi Visnyk*. 2022. Issue 24. P.24–35.

ДОДАТКИ

Контент для медіапроєкту

Субтитри до Відео Reels “Роксолана. Історія походження.”

Всім привіт!

Сьогодні ми поговоримо про одну з найвідоміших жінок української історії. Жінку, яка з полонянки стала султаною, змінила правила у величезній імперії та назавжди залишилась в історії світової культури.

Але одне питання залишається відкритим і досі — звідки ж насправді була Гюрем Султан?

Існує декілька версій її походження. Перше — що Роксолана була з Рогатина. Також кажуть, що вона могла бути з околиць Львова або навіть з Волині.

Але найпоширеніша та та, яку найчастіше згадують у дослідженнях — це версія про те, що Роксолана була з Рогатина, нині Івано-Франківська область.

За переказами, саме звідти Роксолану було захоплено кримськими татарами під час набігу та перевезено у Кримське ханство. Звідти її переправили до Стамбула, де її купив Великий візир. А потім її вже направили до султанського гарему.

Щоб зрозуміти походження Роксолани, треба зрозуміти, яким був світ тоді навколо неї.

На момент народження Роксолани, а це XVI століття, Рогатин належав до Королівства Польського, а точніше Руського воєводства. І тут важливо зрозуміти: адміністративно це була Польща, але етнічно та культурно це була Русь, тобто давні українські землі.

І ось ми підходимо до ключової теми. У той час людей, які жили на цій території, називали русинами. Це не просто етнонім — це глибока культурна ідентичність, яка належить до Київської Русі.

Слова “русин” або “русинка” походять від множини слова “русь”. Це була самоназва українських та частини білоруських земель.

У Речі Посполитій XVI–XVIII століття термін “русини” або “рутени” використовувався для позначення українців або білорусів. Через цей етнонім часто походження Роксолани помилково пов’язують з Москвою.

Так, у Москві пізніше була створена сама назва “Руській”, але вона виникла значно пізніше і стала результатом політичної та культурної експансії Московського царства.

Отже, Роксолана, скоріш за все, була русинкою, тобто жінкою з українського культурного світу.

Як ми знаємо, Гюрем Султан часто називають Роксоланою або Ларосою. Давайте дізнаємося, звідки ж пішли ці назви.

Роксолана — це європейська адаптація слова “Роксоланія”, яка в давніх латинських джерелах означала українські землі.

А назва “Лароса”, яка зустрічається в італійських текстах, може мати два значення. Перше — “русява”, тобто за кольором волосся. А друге — “з Русі”, не плутати з Московією. Бо згодом у Європі слово “рус” почали плутати з Росією.

Саме тому деякі науковці помилково вважають, що вона була з Росії.

В османських джерелах її називали “Хасекі Хюрем”, але часто додавали ще слово “рус”, тобто “уродженка Русі”.

Отже, підсумуємо: найімовірніше місце народження Роксолани — це Рогатин. На момент її народження це було Королівство Польське, але з українським населенням. Роксолана була русинкою, тобто представницею давньоукраїнського етносу.

Назви “Роксолана” та “Лароса” підтверджують її походження з Русі. А помилкове ототожнення з Росією виникло пізніше та не має під собою ніяких історичних підтверджень.

Я не претендую на абсолютну точність, ці дані були взяті з відкритих джерел. Але якщо спиратися на те, що нам відомо сьогодні, її походження безперечно веде до українських земель. І це робить її історію ще більш наймовірною.

Субтитри до Відео Reels “Тайра. Героїня сучасності”

У попередніх відео я розповідала про лідерок історії, але настав час поговорити про сучасних героїнь.

Її називають Тайра – парамедикіня, яка рятувала життя там, де інші виживали.

Юлія Паєвська народилась у Києві у 1968 році. Її виховували бабуся та дідусь, ветеран Другої світової війни. Ще з дитинства вона вчилась рятувати. Шкільна медсестра вчила її накладати жгути та робити перев'язки.

З шести років вона була у спорті. Займалась айкідо, а потім отримала п'ятий дан.

До 2014 року її життя було іншим. Вона працювала дизайнеркою, навчала бойових мистецтв, але її життя змінилось.

У 2014 році під час Революції Гідності вона стає парамедикінею Майдану. Саме тоді з'являється її позивний Тайра. І вже за кілька місяців на фронті вона починає рятувати поранених на сході України.

Спочатку сама, а потім створює команду. “Янголи Тайри” — так називали її підрозділ. Вони вивозили поранених з найгарячіших точок – Світлодарська дуга, Широкине.

Але Тайра не тільки рятувала, вона ще й навчала інших. Близько восьми тисяч людей пройшли її курси тактичної медицини, а її команда рятувала сотні життів.

Навіть після важкої травми, коли їй довелося замінити два тазостегнових суглоби, вона повернулася.

Повномасштабне вторгнення вона зустріла у Маріуполі. Вона щодня допомагала військовим і цивільним. Вивозила поранених, розподіляла до лікарів, рятувала тих, кого ще можна було врятувати.

А головне — вона знімала все це на камеру, щоб світ побачив правду.

16 березня 2022 року Тайру затримують російські військові, коли вона намагається виїхати зеленим коридором. І, на жаль, вона потрапляє до полону.

Три місяці постійних тортур і тиску. Перед полоном вона все ж таки встигає передати карту пам'яті з відео, яке вона знімала в Маріуполі. 256 гігабайтів правди.

17 червня 2022 року, на щастя, вона повертається додому.

І вона не зупиняється — виступає на міжнародних форумах, свідчить про злочини війни, говорить про полонених, закликає світ не мовчати.

Окрім цього, вона засновує благодійний фонд, допомагає родинам загиблих та полонених. А також бере участь в “Іграх нескорених” і пермагає.

Юлія Паєвська — це більше, ніж просто історія однієї жінки. Це про вибір. Вибір боротися навіть коли страшно. І ми маємо за честь жити в одній країні з такими жінками і бути їх сучасниками.

Субтитри до Відео Reels “Софія Окуневська. Лікарка-феміністка”

Її ім'я рідко звучить, проте саме вона стала першою галичанкою, яка отримала диплом лікарки.

Активістка, доктор медицини та просто жінка, що випередила свій час — Софія Окуневська.

Софія Окуневська народилася 12 травня 1865 року в селі Довжанка біля Тернополя.

У той час жінки майже не мали доступу до вищої освіти, всі австро-угорські університети були фактично закриті для жінок.

Попри це Софія Окуневська вирішує стати лікаркою. Вона складає гімназійні іспити у Львові. І це викликає справжню сенсацію на Галичині.

Оскільки вдома навчатись було практично неможливо, у 1887 році Софія вирушає до Цюриха. Там вона вступає до медичного університету і нарешті у 1896 році отримує ступінь доктора медицини.

І ось ви думаєте, вона отримала диплом і одразу почала працювати лікаркою. Не так сталося, як гадалося. Її диплом довго не визнавали, як мінімум через те, що вона жінка.

Лише у 1903 році у Львові вона починає працювати у благодійному медзакладі «Народна лічниця».

Поговоримо про її досягнення. Софія Окуневська стає однією з перших лікарок-гінекологинь у Галичині. Вона постійно навчається, постійно шукає щось нове, впроваджує нові методи лікування.

Вона першою в регіоні застосовує променеву терапію. Лікує рак шийки матки за допомогою методу Марії Кюрі.

Але її діяльність не обмежується лікарським кабінетом. Разом з Євгеном Озаркевичем вона організовує перші в Західній Україні курси для сестер милосердя.

Окрім цього, вона відкриває курси акушерок, бере участь у створенні першої спілки лікарів України, працює над українською медичною термінологією. Тобто фактично вона будувала систему, яка прокладала шлях жінок до медицини.

Історія Софії Окуневської – це історія про те, як жінка своїми амбіціями, своєю жагою до кар'єри може формувати суспільство. Вона крок за кроком допомагала формувати новий образ української жінки – освіченої, соціально активної та такої, яка має свої амбіції, бажання і власну думку.

Субтитри до Відео Reels “Ярослава Стецько. Українська політикиня”

Сьогодні ми поговоримо про Ярославу Стецько, українську політичну діячку, керівницю ОУН та одну з найпомітніших постатей української еміграції.

Народилась вона 14 травня 1920 року на Тернопільщині.

З юності вона була в середовищі українського національного руху, а потім у 1938 році стала членкинею ОУН.

І тут важливо зрозуміти контекст. В той час шлях жінки до політики був майже закритий. Політика сприймалася більше як чоловічий світ, а жінка була просто підтримкою.

Та наша героїня довела, що жінка може стати не тінню, а окремою лідеркою.

Уяви, більшу частину життя вона провела в еміграції, в умовах постійної небезпеки та переслідувань від радянських спецслужб.

Ярослава Стецько працювала в структурах Антибільшовицького блоку народів. Там вона організовувала конференції, виступала на міжнародних конгресах, працювала в медіа та видавничій сфері.

Коли у 1991 році Україна нарешті отримує незалежність, Ярослава Стецько у віці 71 року повертається з Німеччини в Україну.

Оскільки у 90-х роках вплив Радянського Союзу ще був сильним, Ярослава вирішує не припиняти свою діяльність.

У 1992 році на базі ОУН вона створює нову організацію — Конгрес українських націоналістів.

А у 1997 році вона стає народною депутаткою, а потім ще депутаткою декількох скликань.

Це людина, яка за десятиліття праці не втомлювалася боротися за незалежність України та доводила, що жінка має право бути в політиці.

Субтитри до Відео Reels “Наталія Кобринська. Засновниця організованого фемінізму в Україні”

Сьогодні ми поговоримо про Наталію Кобринську, українську письменницю та жінку, яку називають засновницею організованого фемінізму в Україні.

Вона не просто писала про жіночі права. Вона створювала інституції, робила публікації та об'єднувала жінок. Вона доводила, що право на освіту, власний голос та кар'єру — це не просто примха, це необхідність.

Наталія Кобринська народилась 8 червня 1855 року на Галичині. Формально в неї не було університетського диплому, але її домашня освіта була досить широкою.

Вона знала кілька мов — польську, французьку, німецьку та російську, грала на фортепіано і дуже багато читала.

Вона не обмежувалася лише літературними публікаціями. Ще в 1884 році в Станіславові вона стає співзасновницею першої української феміністичної організації — «Товариство руських жінок».

Кобринська прямо пов'язувала жіноче питання з освітою. Вона вважала, що для того, щоб жінка була вільною, вона має бути освіченою.

Наталія Кобринська збирала підписи, виступала за допуск жінок до гімназій та університетів, піднімала тему прав жінок у суспільному просторі.

Найвідоміший її проєкт — «Перший вінок», виданий у 1887 році спільно з Оленою Пчілкою.

«Перший вінок» — це збірка, де жінки говорили про серйозні теми: освіту, гендерну нерівність, шлюб та економічну залежність.

Серед авторок були Леся Українка, Людмила Старицька, Софія Окуневська. У виданні брали участь представниці як Західної України, так і Наддніпрянщини. Фактично це було культурне та інтелектуальне об'єднання жінок з усієї України.

До речі, Іван Франко активно підтримував цю збірку. Він називав «Перший вінок» одним із найбагатших видань того десятиліття.

У своїх творах Наталія Кобринська показувала, як традиційна модель «жінка, дім і діти» може перетворюватися на пастку.

Але її хвилювало не лише побутове. Вона завжди говорила, що без освіти, без роботи та без можливості самостійно заробляти жінка завжди буде залежною.

Також вона брала участь у європейських дискусіях про фемінізм і популяризувала думку про те, що спочатку треба змінити економічну систему, і тоді жінкам стане жити легше.

Кобринська була переконана, що гендерне питання не вирішиться саме собою. Потрібна освіта, потрібні організації, потрібні жінки й чоловіки, які готові говорити про це.

Отже, Наталія Кобринська була справжньою реформаторкою. Вона ніколи не замовкала про те, що жінки мають право бути вільними та видимими. І багато хто її почув.

Тому Наталію Кобринську безсумнівно можна назвати однією з перших засновниць фемінізму в Україні.

Субтитри до Відео Reels “Росколана. Серіал VS Історія”

Гордолива істеричка, інтригантка — такою нам показують її у всім відомому серіалі «Величне століття». Так, мова йде про Хюрем Султан.

У попередньому відео ми вже поговорили про її походження, а тепер я хочу розвінчати деякі міфи про неї, щоб ви змогли більш справжньо подивитися на її образ.

Щодо того, що вона була істеричкою, інтриганткою, такою дуже палкою жіночкою «голови з плеч». Насправді її сучасники описують її як дуже розумну, освічену та інтелігентну жінку.

Європейські послы не один раз зазначали, як її кохає султан Сулейман, і що насправді він кохає її не за вроду, а за розум. Багато хто казав, що вона не була надзвичайною красунею, але була дуже витонченою, милою і, перш за все, розумною.

Саме її ім'я Хюрем з перської мови перекладається як «весела» та «усміхнена». Тобто султан покохав її за особистість, а не за вроду.

Деякі навіть кажуть, що Хюрем Султан його причарувала, що вона була відьмою. Насправді ні — вона просто була розумною та кмітливою жінкою.

Хюрем Султан знала щонайменше три мови, адже збереглися її листи до султана Сулеймана. Вони були написані перською, турецькою та арабською мовами. Окрім цього, вона листувалася з польським королем Сигізмундом, а також із родиною перського шаха Тахмаспа.

Сам факт листування з правителями показує, що вона була не просто наложницею.

Деякі люди думають, що вона просто стала дружиною султана, народила йому багато дітей і на цьому все. Насправді ні.

Почнемо з того, що вона стала першою невільницею, яка уклала офіційний шлюб із султаном. До цього султани не одружувалися з рабнями. Але султан

Сулейман заради Хюрем зробив виняток, офіційно одружився з нею та подарував їй титул Хасекі Султан.

Цей титул означав, що вона була вищою за всіх жінок гарему, головною офіційною дружиною. Вище за неї була лише Валіде Султан — мати султана.

Як дружина султана, Хасекі Султан і мати шехзаде, вона отримувала великі кошти на утримання. Окрім того, султан дарував їй прикраси та майно. Завдяки цьому вона стала дуже заможною жінкою і почала активно займатися благодійністю.

За власні кошти вона будувала мечеті, медресе, школи, лікарні та лазні. Причому не лише в Стамбулі — вона також побудувала мечеть у Єрусалимі та займалася благодійністю в Мецці й Медині.

Враховуючи все це, можна сказати, що вона була справжньою впливовою правителькою. Вона спілкувалася з послами, писала листи іншим правителям, а султан часто радився з нею.

Ще одне відоме твердження полягає в тому, що Роксолана нібито посприяла страті першого сина султана Сулеймана — Мустафи.

Насправді конкретних доказів цього немає. Проте ці чутки дуже відомі, тому деякі турки досі негативно ставляться до Хюрем Султан, вважаючи її причетною до страти шехзаде Мустафи.

Прямих доказів її участі немає. Ба більше, деякі історики вважають, що Мустафа сам частково спричинив свою долю. Його дуже любили яничари, він поводився досить незалежно і навіть носив бороду всупереч традиції, за якою повну бороду міг носити лише султан.

Через це його могли сприймати як загрозу владі Сулеймана. Батько міг вважати, що син зазіхає на престол, і саме тому ухвалив рішення про страту.

У ті часи це не було великою рідкістю. Страчували братів, синів, батьків...

Отже, можемо зробити висновок, що образ Хюрем Султан у книжках, романах, культурі та серіалах досить сильно відрізняється від того, що говорять історики та історичні факти.

Але одне можна сказати точно: вона була розумною жінкою, яка фактично сама створила свою долю, пройшовши шлях від невольниці до офіційної дружини султана Сулеймана, займаючись політикою, благодійністю та мистецтвом. Можемо лише захоплюватися її історією.

Субтитри до Відео Reels “Анна Ярославна”

Що ми всі знаємо про Анну Ярославну?

Це була донька Ярослава Мудрого. Він видав її заміж за короля Франції, і жила вона собі у Франції.

Але насправді вона зробила набагато більше, ніж просто вийшла заміж.

По-перше, Анна Ярославна була дуже освіченою жінкою. Вона зростала у державі, яку правив Ярослав Мудрий, а він був великим прихильником освіти.

Вона знала як мінімум три мови: латину, грецьку та, звісно, старослов'янську. Крім цього, була обізнана в богослов'ї та церковному праві.

Взагалі, як і чому вона вийшла заміж?

Ярослав Мудрий видав її заміж за короля Франції Генріха I. На той час Франція була не такою розвиненою державою: її послаблювали феодали, існували внутрішні конфлікти, а легітимність короля Генріха I була сумнівною.

Тому йому було необхідно заручитися міжнародною підтримкою. Одруження французького короля з донькою київського князя давало йому багато привілеїв та зміцнювало його владу.

Вона була не просто декоративною королевою. Анна брала участь у публічних подіях і церемоніях та разом зі своїм чоловіком Генріхом I підписувала королівські акти.

Досі зберігся документ, на якому стоїть підпис Анни Ярославни кирилицею. Тобто вона не забувала, звідки походить, і вносила свій київський вклад у французьку політику.

Окрім цього, Анна Ярославна була духовною людиною. Вона опікувалася монастирями та підтримувала церкву.

І ще один цікавий факт: сам Папа Римський особисто надсилав їй листа. У цьому листі він хвалив її за благочестя і доброту та заохочував і надалі підтримувати церкву.

Знаючи цю інформацію, можемо сказати, що Анна не була маріонеткою в руках чоловіків.

Вона не просто вийшла заміж — вона зробила свій внесок у життя Європи та стала прабабусею французьких королів.

Чи справді Середньовіччя було найгіршим часом для жінок? (Аналітична стаття)

Коли сьогодні кажуть, що у деяких країнах жінки живуть “як у Середньовіччі”, це звучить як образний вислів. Але якщо придивитися до того, яким було життя жінки в середньовічній Європі, стає зрозуміло: йдеться не просто про довгі сукні чи сувору мораль, а про реальну правову, соціальну й економічну залежність. Саме тому ця тема важлива і зараз - вона допомагає зрозуміти, як століттями формувалася нерівність, наслідки якої ми відчуваємо досі.

Середньовічна Європа залишила дуже суперечливу картину. З одного боку, жінок ідеалізували як матерів, святих і “Прекрасних Дам”. З іншого - у повсякденному житті та в законах вони часто залишалися людьми другого сорту. Існувала навіть поширена думка, що народитися жінкою - це вже покарання.

Головне, на чому трималося таке ставлення, - це антична філософія і християнство. Саме вони закріпили думку, що жінка нібито слабша, менш розумна і потребує керівництва з боку чоловіка. Ще з часів Сократа й Арістотеля була популярна ідея, що жінка має обмежені розумові здібності і повинна підкорятися чоловікові. У публічному житті її майже не бачили: поза домом жінці дозволялося хіба що відвідувати релігійні свята або похорони.

Християнство цю логіку не знищило, а частково посилювало. Нерівність часто пояснювали історією про Єву, яка нібито стала причиною гріхопадіння. Через це

жінку нерідко сприймали як істоту, схильну до спокуси, гріха і моральної слабкості.

Сім'я в середньовічній Європі була жорстко патріархальною. Чоловік вважався головою дому і мав майже повний контроль над родиною. Він розпоряджався майном, представляв сім'ю назовні і приймав головні рішення. Формально він мав і захищати родину, але на практиці його влада була дуже великою.

Шлюб у Середньовіччі був насамперед не про кохання, а про вигоду, союз родин і збереження майна. Дівчат часто видавали заміж дуже рано. Якщо до 20 років дівчина не виходила заміж, її вже могли вважати “старою дівою”. Вибір чоловіка зазвичай робила не вона сама, а її родина.

Роль дружини була чітко визначена. Вона мала вести домашнє господарство, виховувати дітей, дбати про побут і, якщо родина була заможна, керувати служницями. Селянки, крім усього цього, ще й тяжко працювали в полі. Міщанки могли торгувати або працювати в ремісничих майстернях, але навіть тоді не мали політичних прав.

У культурі образ жінки теж був подвійним. З одного боку, ідеалом вважали Діву Марію - скромну, покірну, мовчазну. З іншого - жіночу натуру часто описували як небезпечну, “ненаситну” і схильну до спокуси. Тобто жінка мала бути святою, але водночас її постійно підозрювали в моральній слабкості.

Церква контролювала не тільки поведінку, а й зовнішність жінок. Вона вимагала скромного одягу, засуджувала косметику, змушувала заміжніх жінок покривати волосся. Навіть фарбування волосся могли вважати гріхом. А іноді будь-яка “непристойність” могла привести до ще страшніших наслідків - звинувачення у чаклунстві.

У пізньому Середньовіччі ситуація стала ще жорсткішою. Під час інквізиції тисячі жінок звинувачували у відьомстві. Особливо після появи книги «Молот відьом», яка фактично стала інструкцією для переслідування “відьом”. Найчастіше жертвами ставали знахарки, самотні жінки, вдови або бідні жінки без захисту. Їх катували, утоплювали або спалювали на вогнищі.

У майнових питаннях жінки теж були обмежені. У більшості країн Європи після шлюбу жінка фактично втрачала економічну самостійність. Її придане переходило під контроль чоловіка, і саме він розпоряджався родинним майном. Формально дружина могла вважатися співвласницею, але на практиці головні рішення приймав чоловік.

У багатьох регіонах заміжня жінка навіть не могла самостійно укласти угоди без дозволу чоловіка або опікуна. Вона рідко виступала стороною в майнових судових спорах. Тобто юридично вона існувала, але її реальні можливості були дуже обмежені.

Найбільше майнових прав жінка зазвичай отримувала вже після смерті чоловіка. Вдова могла користуватися частиною майна, керувати господарством, а іноді - управляти маєтком до повноліття сина. Але навіть у цьому випадку часто йшлося не про повне право власності, а лише про право користування. Якщо вдова вдруге виходила заміж, вона могла втратити цей контроль.

У селянському середовищі все було ще важче. Вдова мусила не лише тягнути господарство сама, а ще й сплачувати ренту та борги чоловіка. Це робило її дуже вразливою.

Як і всюди в Середньовіччі, багато залежало від походження. Аристократки іноді могли управляти маєтками, особливо якщо чоловік був відсутній, і впливати на політику через шлюбні союзи. Але навіть вони зазвичай діяли не як повністю незалежні особи, а від імені чоловіка чи сина. Селянки і міщанки мали ще менше можливостей.

Та що думають про це історики? Професорка Надія Темірова висловила свою професійну думку щодо становища жінки в цей період.

«Варто погодитись із твердженням авторки про протирічливий статус жінки у добу Середньовіччя. З одного боку, вона, дійсно, перебувала у підпорядкованому становищі і у шлюбі, і у суспільстві. Водночас не варто ігнорувати її важливість у тогочасному соціумі. У середньовічних містах (Парижі, Лондоні, Кельні) існували суто жіночі цехи,

вдови мали законне право продовжувати справу померлого чоловіка, керуючи великими майстернями та купецькими домами.

Середньовіччя дало світові інтелектуалок, серед яких німецька ерудитка Гільдегарда Бінгенська, що листувалася з Папами та імператорами, даючи їм поради; французька письменниця Христина Пізанська у XV ст., котра фактично започаткувала фемінізм працею «Книга про Град Жіночий». Як не парадоксально, більше обмежень жінкам приніс початок Нового часу - з відродженням Римського права їхній статус набув жорсткішої регламентації відповідно до принципу «слабкої статі».

Шлюб, майно і 20 гривень за вбивство: якими були права жінки в Київській Русі (аналітична стаття)

Нещодавні суперечки навколо нового Цивільного кодексу знову показали, наскільки болючими для суспільства залишаються питання шлюбного віку, репродуктивних прав, розлучення, аліментів і свободи жінки ухвалювати рішення про власне життя. Іронія в тому, що багато з цих тем хвилювали суспільство ще за часів Київської Русі: хто вирішує, коли дівчині виходити заміж, наскільки вільною є жінка у шлюбі, чи має вона право на майно і чи однаково закон оцінює чоловіка й жінку. Саме тому історія про права жінки в Русі - це не лише про минуле, а й про те, як довго в нашому суспільстві живуть старі уявлення про контроль над жіночим життям.

Становище жінки в Русі формувалося під впливом старих язичницьких звичаїв, звичаєвого права, а пізніше - християнства і церковних законів. Саме тому воно було суперечливим. У деяких питаннях руська жінка справді мала більше прав, ніж її сучасниці в середньовічній Європі. Але це зовсім не означає, що вона була рівною чоловікові.

У ранній період слов'яни мали культ жіночих божеств, тому до жінки ставилися з певною повагою. Але повага до жіночого начала - це ще не рівноправ'я. Сім'я була патріархальною, а головною людиною в домі вважався чоловік. Шлюб часто був не романтичним союзом, а домовленістю між

родинами. Його могли укласти через приведення нареченої до дому чоловіка, викуп або навіть викрадення. Від цього залежало і становище самої жінки. Якщо вона приходила з приданим, її позиції були сильнішими. Якщо ж шлюб ставав наслідком викрадення, її статус був значно нижчим.

У деяких джерелах згадуються й дуже жорстокі звичаї - наприклад, що жінку могли спалити разом із померлим чоловіком. Але історики зазвичай наголошують: це були не масові правила для всіх, а радше окремі випадки, які не можна переносити на все суспільство.

Після хрещення Русі у 988 році ситуація змінилася. З'явилися писані закони, передусім «Руська Правда» та церковні статuti. Вони зробили життя більш урегульованим, але водночас закріпили й нові форми нерівності.

Особливо помітно це у шлюбному праві. Заручини вважалися дуже серйозною справою. Якщо чоловік уже заручився з дівчиною, відмовитися від шлюбу без наслідків було важко. При цьому під особливим контролем була саме жіноча репутація. Для незаміжньої жінки народження дитини поза шлюбом могло обернутися не просто осудом, а дуже серйозними соціальними наслідками.

Не менш показовими були правила розлучення. Церковне право значно суворіше оцінювало поведінку дружини, ніж поведінку чоловіка. Зрада жінки вважалася поважною причиною для розірвання шлюбу. А от зрада чоловіка далеко не завжди давала дружині таке саме право. Більше того, до “провини” жінки могли відносити навіть її поведінку: спілкування з чужими людьми без відома чоловіка, участь у гуляннях або підозру в нелояльності до нього. Тобто контроль стосувався не лише подружньої вірності, а й усього жіночого життя загалом.

Варто пам'ятати й про вік. Дівчат часто видавали заміж у 15-16 років, а за законом шлюбний вік міг починатися вже з 13 років. І в більшості випадків рішення про шлюб приймали не самі дівчата, а їхні батьки.

З одного боку, церква справді впорядковувала сімейне життя: заборонила багатоженство, встановила більш чіткі правила шлюбу, надала деякий захист

нареченій. Але з іншого - саме вона закріпила ідею, що чоловік є "головою" дружини. Тобто нерівність стала більш офіційною і законною.

І все ж говорити, що жінка в Київській Русі була зовсім безправною, було б неправильно. Вона могла мати власне майно. Її придане вважалося її власністю. Майно дружини не відповідало за борги чоловіка. Вдова могла керувати господарством і передавати своє майно дітям. На тлі багатьох країн того часу це виглядало досить прогресивно.

Але якщо уважно подивитися на закони, стає очевидно: жінку все одно оцінювали нижче за чоловіка. Найяскравіший приклад - це штрафи за вбивство. За «Руською Правдою» за вбивство жінки платили 20 гривень, тоді як за вбивство чоловіка - 40 гривень, а якщо чоловік мав високий статус, то навіть 80 гривень. Тобто життя жінки за законом коштувало вдвічі, а іноді й учетверо менше.

Важливо й те, що становище жінки дуже залежало від її соціального статусу. Княгині та боярині могли володіти землями, управляти маєтками і навіть впливати на політику. Найвідоміший приклад - княгиня Ольга, яка фактично керувала державою. Натомість селянки мали набагато менше можливостей і значно сильніше залежали від чоловіка та родини. Найгірше становище було у рабинь. Їхні права були мінімальними, і лише в окремих випадках, наприклад при вагітності від пана, невільниця могла отримати свободу.

«Розмірковуючи про права жінки у Русі, слід мати на увазі станово-корпоративний характер правосуддя того часу. При цьому виразним цивілізаційним здобутком було визначення жінки суб'єктом права у зведенні законів «Руська правда»: за вбивство жінки передбачався штраф (віра), хоча і становив половину «чоловічої» віри. Важливий сам факт включення жінки до системи державного захисту. Жінка в Русі мала вищий рівень правового захисту, ніж у багатьох тогочасних європейських державах. Зокрема, вона могла володіти майном, розпоряджатися посагом, виступати опікуном дітей по смерті чоловіка. В цілому права жінок Русі відповідали тогочасному рівню суспільних відносин.» - професорка історії Надія Темірова.

Отже, жінка в Київській Русі не була ні повністю безправною, ні рівною чоловікові. Вона могла мати майно, керувати домом, впливати на долю родини, а іноді й на політику. Але водночас закон і церковні норми чітко закріплювали її підлегле становище. Саме тому статус жінки в Русі варто називати суперечливим: він поєднував окремі права з цілком реальною нерівністю.

Українська жінка: від історії до фронту (замітка, пост карусель)

У ветеранському просторі «Побратим» у Вінниці відбулася зустріч історичного клубу на тему «Українська жінка: сила кризь віки — від княгині до сучасниці». Учасники заходу мали змогу поговорити про роль жінок в історії України, їхній внесок у розвиток держави та виклики, з якими вони стикаються сьогодні.

Під час першої частини зустрічі історикиня Альона Мацько розповіла про видатних українських жінок різних епох.

Йшлося про постаті, які формували політичне, культурне та суспільне життя країни — від княгині Ольги до діячок новітнього часу. Після виступу учасники клубу долучилися до обговорення, під час якого говорили про зміну ролі жінки в суспільстві та її вплив на сучасні процеси.

Далі своїми думками поділилася журналістка, інфлюєнсерка та викладачка Донецького національного університету імені Василя Стуса Анна Харвед. Вона говорила про важливість незалежності жінок у сучасному суспільстві, про силу жіночого голосу в медіа та громадському житті, а також про те, як жінки сьогодні поєднують професійну реалізацію, громадську активність і особисту відповідальність.

Особливо емоційною стала третя частина зустрічі. Перед учасниками виступила військовослужбовиця Людмила Менюк із позивним «Мальва». Вона стала першою жінкою в українській армії, яка керувала бронетанковою службою батальйону.

Жінка поділилася власною історією війни. Після загибелі молодшого сина Станіслава вона пішла на фронт. Саме він колись придумав назву правозахисної

організації солдатських матерів «Мальва», яка згодом стала її позивним. Військова згадувала складні бої під Бахмутом і Северодонецьком, розповідала про поранення та пережиті втрати. Сьогодні вона також допомагає військовим і їхнім родинам як психологиня, щодня проводячи консультації для тих, хто потребує підтримки.

Зустріч історичного клубу стала нагодою не лише пригадати визначних жінок минулого, а й почути живі історії сучасниць, які творять історію України сьогодні.

Як письменниці змінили історію: Кобринська, Пчілка та “Перший вінок” (питання до інтерв’ю)

1. Коли жінки почали активно входити в українську журналістику?
2. Чи відрізнялися можливості жінок у журналістиці в різних регіонах України (наприклад, у Галичині та Наддніпрянщині)?
3. У яких жанрах жінки могли публікуватися найчастіше? Чи існував поділ на “жіночі” і “серйозні” теми в пресі?
4. Чи були формальні або неформальні заборони для жінок у редакціях?
5. Які жінки стали піонерками української журналістики?
6. У чому був внесок Олени Пчілки як редакторки?
7. Яку роль відіграла Наталія Кобринська у формуванні жіночого голосу в українській публіцистиці? Адже її вважають однією з перших феміністок України.
8. Якою була тодішня редакційна політика щодо висвітлювання жінок журналісток та емансипації в цілому? Чи відтворювали медіа самі гендерні стереотипи?
9. Можна сказати, що сучасна українська журналістика вже частково подолала гендерні стереотипи. Які виклики в цій сфері ще існують та як медійний простір їх вирішує?

Княгиня Ольга. Жорстока мстивиця чи далекоглядна реформаторка? (есе адаптоване під пост карусель)

Ім'я княгині Ольги знають майже всі зі школи. Найчастіше воно асоціюється з помстою древлянам, через що в суспільній уяві Ольга постає як жорстока й мстива правителька. Та якщо заглибитись, вимальовується образ сильної, розумної й далекоглядної жінки, яка вправно керувала державою.

Після трагічної смерті Ігоря у 945 році від рук древлян Ольга залишилася правителькою Київської Русі з малим сином Святославом. Саме з цього моменту вона фактично почала керувати державою.

Найвідомішою є історія її помсти древлянам. За «Повістю минулих літ», Ольга жорстоко розправилася з кількома посольствами, а згодом спалила їхню столицю - Іскоростень - за допомогою птахів із запаленим гнотом. Утім ця історія звучить майже як легенда. Підтвердження маємо лише факту пожежі: археологи справді довели, що Іскоростень був спалений за часів її правління. Інші деталі могли бути художнім перебільшенням.

На перший погляд Ольга здається безжальною. Але якщо подивитися критично, її дії мали чітку політичну мету - показати, що владу Києва не можна ігнорувати, а також закріпити власну владу, що для жінки в середньовіччі було надзвичайно складно. До того ж правитель древлян кликав Ольгу заміж, а така згода означала б втрату влади й державної самостійності.

У ті часи м'якість правителя часто сприймалася як слабкість. Тому показова жорсткість була не емоційною помстою, а елементом політичної стратегії — сигналом для інших племен. Саме після цього Русь надовго отримала внутрішню стабільність.

Княгиня Ольга створила основу державної системи: започаткувала централізацію, впорядкувала збір податків через погости, налагоджувала зовнішню політику й торгівлю. Вона довела, що жінка може бути вправною правителькою навіть у середньовічному світі мізогії.

Образ княгині Ольги набагато складніший, ніж здається. Вона була стратегом, політикинею та реформаторкою, яка діяла жорстко лише тоді, коли цього вимагала ситуація. Історія запам'ятала її не лише через помсту, а й через гострий розум і здатність керувати.

